

بررسی نیازهای فرهنگی دانشجویان دانشگاه فردوسی

کارفرما: معاونت فرهنگی - دانشجویی دانشگاه فردوسی
مجری: معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی مشهد
مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران

پیشگفتار:

دانشگاه بستر بالندگی جوانان برگزیده است. آنان بخش بزرگی از تجربه فرهنگی زندگی خویش را در این محیط به کف می‌آورند. بسیاری از آنان شاید دیگر فرصتی بهتر از این برای بالندگی فرهنگی خویش نیابند. کرسی بسیاری از فعالیتهای فرهنگی و اجرایی کشور در آینده‌های نه چندان دور تکیه‌گاه ایشان خواهد بود. پس بایسته است که برای این دوره کوتاه و موقعیت ممتاز برنامه‌ای بهینه داشت. به نظر می‌رسد بتوان نیازهای فرهنگی دانشجویان را در چهار زمینه «نیازهای دینی»، «نیازهای ادبی - هنری»، «نیازهای سیاسی - اجتماعی» و «نیازهای صنفی و فرهنگی - آموزشی» تقسیم نمود. کار در این زمینه‌ها هر کدام خود دقت، عمق و حساسیت ویژه‌ای می‌طلبد. سرمایه‌ای که وقف این دست از فعالیت‌ها می‌شود، هر چند بسنده نباشد، انتظار بهره دهی کامل را دارد. بی‌گمان موفقیت هر فعالیت فرهنگی جز با شناخت درست از میزان وجود نیاز آن در جامعه مورد مطالعه، به کف نمی‌آید. از این رو معاونت فرهنگی - دانشجویی دانشگاه فردوسی بر آن شد تا با انجام یک نظرسنجی میزان توفیق بسیاری از فعالیت‌های فرهنگی جاری، همچنین میزان نیاز و تمایل به بهره‌گیری از فعالیت‌های جدید و پیش‌نهادهای را ارزیابی کند و بر پایه نتایج آن برای بهبود فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه، طرحی نو در اندازد. مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران در معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی مشهد این مهم را بر عهده گرفت و در چهار زمینه فوق از چهارصد نفر دانشجوی آن دانشگاه درباره آنها نظر سنجی به عمل آورد.

شیوه نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای - تصادفی در نظر گرفته شد و طی روزهای ۱۸ تا ۲۴ خرداد ماه سال ۱۳۸۱ نظرسنجی به اجرا درآمد.

گزاره‌هایی که میزان تمایل دانشجویان به آنها مورد سنجش قرار گرفته، از منابع زیر گرفته شده‌اند:

۱- پیشینه تحقیق. در سال ۱۳۷۷ طرحی تحت عنوان بررسی نیازهای فرهنگی دانشجویان دانشگاه فردوسی در معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی مشهد به اجرا درآمده است. در این طرح بسیاری از فعالیت‌های فرهنگی در دانشگاه ذکر شده‌اند که امروزه پاره‌ای از آنها منسوخ گردیده و پاره‌ای دیگر هنوز به عنوان فعالیت فرهنگی به آن پرداخته می‌شود.

۲- فعالیتهای جاری. یعنی آن دسته از فعالیت‌های فرهنگی که از سوی خود معاونت فرهنگی دانشگاه، یا تشکلهای سیاسی، صنفی و یا فرهنگی در جریان است.

۳- مسؤولان بخش‌های فرهنگی و ادبی - هنری معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی که با دانشجویان در زمینه‌های مذکور ارتباط و تعامل فکری دارند.

۴- کارشناسان گروه پژوهشی علوم اجتماعی جهاد دانشگاهی

۵- دانشجویان مرتبط. حاصل رایزنی با افراد و منابع مذکور منجر به تهیه حدود ۱۴۰ گزاره شد که هر کدام معرف یک فعالیت فرهنگی در دانشگاه هستند. بسیاری از این گزاره‌ها جدید و بی‌سابقه می‌باشند. در ادامه با چکیده نتایج این نظرسنجی آشنا می‌شوید.

مشخصات جامعه آماری:

تعداد پسران: ۲۰۸ نفر (۵۲٪)

تعداد دختران: ۱۹۲ نفر (۴۸٪)

تعداد افراد بومی: ۲۴۵ نفر (۶۱/۳٪)
تعداد افراد غیر بومی: ۱۵۵ نفر (۳۷/۷٪)

چکیده نظرسنجی درباره «نیازهای دینی دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد»

در یک ارزیابی کلی میانگین گرایش دانشجویان به برنامه‌های دینی کمی بیش از حد متوسط (۲/۱۱) می‌باشد. منفی بودن گرایش دانشجویان در این زمینه، خود را بیشتر در برنامه‌هایی نشان می‌دهد که تا به حال به کرات اجرا شده‌اند و دانشجویان در واقع به علت «وجود بودن» یا «تکراری بودن» این‌گونه برنامه‌ها احساس نیازی نسبت به آنها نداشته‌اند. ولی در مواردی که برنامه‌های جدیدی مطرح شده‌اند و یا برنامه‌ها، آمیزه‌ای از آموزه‌های دینی و برنامه‌های هنری، سیاحتی و... بوده‌است، گرایش دانشجویان به آنها بیش از حد متوسط و در مواردی نزدیک به زیاد می‌باشد. به عنوان مثال میانگین گرایش دانشجویان به برگزاری مراسم سوگ و عزا و شبی با قرآن منفی است ولی گرایش آنان به اجرای برنامه‌هایی از قبیل اردوهای دینی داخل و خارج کشور، برگزاری سمینار نقد اندیشه متفکران و سمینار ابعاد روانشناسی دین به شدت تمایل به زیاد پیدا می‌کند.

به‌طور کلی گرایش دختران به اجرای برنامه‌های دینی بیش از پسران می‌باشد. در اغلب موارد گرایش دختران بیش از حد متوسط است در حالی که گرایش پسران در اغلب موارد کمتر از متوسط می‌باشد. علت اینکه در مجموع گرایش دانشجویان به بیش از حد متوسط سوق یافته است رأی بیش از حد متوسط دختران به آن بوده است.